

Zapraszam Państwa do zwiedzania wystawy przygotowanej przez Muzeum Gerharta Hauptmanna w Erkner we współpracy z Muzeum Miejskim „Dom Gerharta Hauptmanna” w Jeleniej Górze-Jagniątkowie poświęconej wybitnej malarce, Charlotte E. Pauly, bliskiej znajomej Gerhart Hauptmanna.

Ten niemiecki pisarz i laureat nagrody Nobla był za swego życia w Jagniątkowie otoczony przez wszelkiej maści wielbicieli oraz przyjaciół, był on bowiem człowiekiem niezwykle gościnnym, szafującym nie tylko świetnym winem pochodzącym z winnic południa, lecz także w nie mniejszym stopniu ideami swego świata sztuki.

Pośród „późnych” gości i przyjaciół tego artysty, którzy mieli ten szczególny przywilej bywania na jego ukochanym „Wiesensteinie” i towarzyszenia mu później w jego ostatniej drodze, prowadzącej poza ojczyznę, była także malarka i pisarka, Charlotte E. Pauli, o której dzisiaj, zupełnie niesłusznie, tak mało się mówi. Tym bardziej może napawać radością idea jaka powstała w Muzeum Gerharta Hauptmanna w Erkner, by we współpracy z swym odpowiednikiem, Muzeum Miejskim Dom Gerharta Hauptmanna w Jagniątkowie zorganizować wystawę prac tej malarki, która tak samo jak Noblista mieszkała w Jagniątkowie i pod koniec wojny należała do kręgu jego najbliższych przyjaciół.

Fakt, że tych dwoje wielkich ludzi tak późno się spotkało, można chyba wytłumaczyć tym, iż Charlotte, która wtedy posiadała już od dłuższego dom w Karpaczu, a później w Jagniątkowie, raczej wolała w tamtym czasie trzymać się z boku, niż mieszać się w tłum wielbicieli mistrza. Dlatego też poznała go bliżej dopiero w ostatnim roku jego życia; stało się to za sprawą Gerharta Pohla.

Szybko się okazało, że ta znajomość zadziałała jak duchowy balsam na starego i schorowanego Hauptmanna, z drugiej zaś strony była ona dla samej Pauli źródłem niezmiernych inspiracji, które później miały zaowocować licznymi dziełami sztuki. W tym kontekście można uznać tę estetyczną przygodę prawie sześćdziesięcioletniej już wtedy artystki za szczególnie ważną cezurę w jej twórczości.

Idea obydwu Muzeów, by przybliżyć twórczość i osobę wybitnej malarki także polskiej publiczności, oznacza nie tylko przedstawianie suchych faktów, dotyczących jej życia i twórczości, lecz ma jednocześnie wysoce symboliczny charakter, bowiem w ten sposób powraca ona niejako do domu, do swojej śląskiej ojczyzny, tak samo jak już i inni artyści z najbliższych kręgów wielkiego Mistrza mogli dzięki działalności Muzeum Miejskiego Dom Gerharta Hauptmanna symbolicznie powrócić, czy to za sprawą wystaw, czy też w ramach publikacji z serii „Gerhart Hauptmann i przyjaciele”. Ten duchowy powrót malarki może być też oczywiście widziany jako swoiste *signum temporis*, jako hasło obdarowanej błogosławieństwem pokoju Europy – boć jest Charlotte znowu tu w Jagniątkowie serdecznie witana – Europy, o jakiej oboje żarliwie marzyli.

Julita Izabela Zaprucka
Dyrektor

Muzeum Miejskiego „Dom Gerharta Hauptmanna”
w Jeleniej Górze-Jagniątkowie

Charlotte E. Pauly

Eine Ausstellung
des Museumsverbundes Gerhart Hauptmann
im Städtischen Museum Gerhart-Hauptmann-Haus
in Jelenia Góra – Jagniątków

15.11.2011 – 29.04.2012

Das Projekt wird von der Stadt Jelenia Góra, dem Generalkonsulat der BRD
in Wrocław und dem Sächsischen Ministerium des Innern gefördert.

Ich lade Sie zur Besichtigung der von dem Gerhart-Hauptmann-Museum in Erkner in Zusammenarbeit mit dem Städtischen Museum Gerhart-Hauptmann-Haus in Jelenia Góra-Agnetendorf vorbereiteten Ausstellung, die der hervorragenden Malerin, Charlotte E. Pauly gewidmet ist, die Hauptmann sehr nahe stand.

Der große deutsche Schriftsteller und Nobelpreisträger war zeit seines Lebens und Wirkens in Agnetendorf von vielen Freunden und Verehrern umgeben, war er doch ein charmanter Gastgeber par excellence: seine Gäste konnten nicht nur exzellenten Wein aus dem Süden genießen, sondern, nicht minder, sich an der Ideenwelt des großen Meisters laben.

Unter den späten Gästen und Freunden des Künstlers, die damals das besondere Privileg hatten, ihn in seinen letzten Tagen und dann auf seinem letzten Weg aus der Heimat zu begleiten, war auch die schlesische Malerin und Schriftstellerin Charlotte E. Pauli, von der man heutzutage, zu Unrecht, immer weniger spricht. Umso treffender ist die Idee des Gerhart-Hauptmann-Museums in Erkner, in Zusammenarbeit mit dem Städtischen Museum Gerhart-Hauptmann-Haus in Jelenia Góra/Agnetendorf eine Ausstellung der Arbeiten von Charlotte E. Pauli zu organisieren, die Ende der dreißiger und Anfang der vierziger Jahre des vergangenen Jahrhunderts genauso wie der deutsche Nobelpreisträger ihr Domizil ebenfalls in Agnetendorf hatte und in der Zeit des zur Neige gehenden Krieges zu seinem engsten Freundeskreis gehörte.

Dass die beiden großen Geister erst so spät zusammenfanden, ist vielleicht damit zu erklären, dass Charlotte, die doch damals seit etlichen Jahren schon ein Blockhaus in Krummhübel besaß, den großen Menschentrubel um Gerhart

eher scheute und ihn erst in seinem letzten Lebensjahr durch Vermittlung von Gerhart Pohl näher kennenlernte.

Es hat sich schnell gezeigt, dass der Kontakt zu dieser Künstlerin zu einem geistigen Balsam für den alten und mittlerweile sehr kranken Schriftsteller wurde, andererseits schöpfte Pauli davon eine Menge von inspirierenden Eindrücken, die später noch einen prägnanten Einfluss auf ihr Schaffen nehmen sollten. In diesem Kontext kann man dieses ästhetische Abenteuer der damals schon fast Sechzigjährigen als eine wichtige, ja fruchtbare, Zäsur in ihrem Schaffen betrachten.

Die Idee der beiden Museen, das Schaffen und die Person der hervorragenden Malerin auch dem polnischen Publikum näher zu bringen, bedeutet nicht nur das Zeigen von trockenen Tatsachen, sondern hat ebenfalls einen starken symbolischen Charakter, kehrt sie doch nach so vielen Jahren nach Hause, in ihre schlesische Heimat zurück, in einer Weise, in der schon dank der Tätigkeit des Städtischen Museums G.-H.-H. in Agnetendorf andere dem Olympier nahestehenden Künstler getan haben, sei es kraft Ausstellungen oder Publikationen aus der Serie „Gerhart Hauptmann und die Freunde“. Diese geistige Rückkehr der Malerin ist natürlich auch als ein *signum temporis* zu sehen, als ein Fanal des friedensgesegneten Europas – wird sie doch hier in Agnetendorf wieder herzlich willkommen geheißen – eines Europas, von dem sie beide innbrünstig geträumt haben.

Julita Izabela Zaprucka
Direktorin des Städtischen Museums
Gerhart-Hauptmann-Haus
in Jelenia Góra-Jagniątków

Charlotte E. Pauly

Wystawa Związku Muzeów Gerharta Hauptmanna
w Muzeum Miejskim „Dom Gerharta Hauptmanna”
w Jeleniej Górze – Jagniątkowie

15.11.2011 – 29.04.2012

Projekt realizowany przy finansowym wsparciu Miasta Jelenia Góra,
Konsulatu Generalnego RFN we Wrocławiu oraz Saksońskiego
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.